

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-709-24(4)/16/AnŁ

Warszawa, 28 lipca 2016 r.

DECYZJA DIH-1/66/2016

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn. zm.), art. 1 ust. 3 oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148, z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy „DINO Polska” S.A. z siedzibą w Krotoszynie od decyzji Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Kielcach Nr 59/2016 z dnia 25 maja 2016 r. (Nr akt: ŻG.8361.3.2016), którą w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 678, z późn. zm.) wymierzono karę pieniężną w wysokości 500,00 zł (słownie: pięćset złotych 00/100) z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej trzech partii wyrobów cukierniczych o łącznej wartości 81,09 zł,

- a) **uchyla zaskarżoną decyzję w całości,**
- b) **na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, wymierza przedsiębiorcy „DINO Polska” S.A. z siedzibą w Krotoszynie karę pieniężną w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych), z tytułu wprowadzenia do obrotu nieodpowiadających jakości handlowej dwóch partii wyrobów cukierniczych o łącznej wartości 48,87 zł.**

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej w dniach od 12 do 19 stycznia 2016 r. przez inspektorów reprezentujących Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Kielcach – zwanego dalej również „*Świętokrzyskim WIIH*” – w markecie „DINO” przy ul. Chęcińskiej 1 w Brzezinach, 26-026 Morawica, należącym do przedsiębiorcy „DINO Polska” S.A. z siedzibą w Krotoszynie – zwanego dalej również „*stroną*” – zakwestionowano prawidłowość oznakowania trzech niżej wymienionych wyrobów cukierniczych o łącznej wartości 81,09 zł:

- 1) Czekoladę mleczną z nadzieniem (50%) o smaku truskawkowym „Deliss” á 100 g, w ilości 18 szt., w cenie 1,79 zł/szt., o wartości 32,22 zł, oznaczoną datą minimalnej trwałości „05 2016” i numerem partii 1247, wyprodukowaną dla Pol-Food Polska Sp. z o.o., ul. Ostrowska 122, 63-700 Krotoszyn przez: ZWC Millano Sp. z o.o., ul. Wysokogotowska 15, 62-081 Przeźmierowo, oznakowaną informacją: „Składniki: cukier,

tłuszcz roślinny częściowo utwardzony w zmiennych proporcjach (palmowy, shea, rzepakowy, sojowy, słonecznikowy, kokosowy), mleko w proszku odtłuszczone, tłuszcz kakaowy, serwatka w proszku (z mleka), miazga kakaowa, tłuszcz mleczny, proszek truskawkowy 1,5% (maltodekstryna, zagęszczony sok z truskawki), emulgatory (lecycyny (z soi) E476), naturalny aromat truskawkowy, aromat, barwnik: koszenila” – zwaną dalej „czekoladą mleczną z nadzieniem”. Produkt ten zakwestionowano z uwagi na brak w oznakowaniu informacji o treści „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne”, podczas gdy wykazie składników podano „tłuszcz roślinny częściowo utwardzony w zmiennych proporcjach (palmowy, shea, rzepakowy, sojowy, słonecznikowy, kokosowy)”. Powyższe, zdaniem Świętokrzyskiego WIIH, naruszało wymagania określone w § 11 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 29), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie znakowania”;

- 2) Słomkę ptysiową „BRZEŚĆ” á 125 g, w ilości 9 op., w cenie 2,79 zł/szt., o wartości 25,11 zł, oznaczoną datą minimalnej trwałości „22 06 2016” i numerem partii 121522D, wyprodukowaną przez: „Brześć” Sp. j. ZPC, ul. Konarskiego 19, 87-880 Brześć Kujawski, oznakowaną informacją: „Składniki: mąka pszenna, tłuszcze roślinne [oleje roślinne (palmowy, rzepakowy) w zmiennych proporcjach, emulgator (mono- i diglicerydy kwasów tłuszczowych), aromat], jaja, cukier, substancje spulchniające: węglany sodu, difosforany, sól. Informacja dla alergików: patrz na składniki zaznaczone pogrubioną czcionką” – zwaną dalej „słomką ptysiową”. Produkt ten zakwestionowano z uwagi na brak wyraźnego wyróżnienia składnika alergenowego (jaj) wymienionego w składzie produktu. Powyższe, zdaniem Świętokrzyskiego WIIH, naruszało wymagania określone w art. 21 ust. 1 lit. b w związku z zał. II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywy Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011, s. 18, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem 1169/2011”;
- 3) Wafel nadziewany o smaku kakaowym „Wojtek kakaowy” á 24 g, w ilości 24 szt., w cenie 0,99 zł/szt., o wartości 23,76 zł, oznaczony datą minimalnej trwałości i numerem partii „03.03.2016 8”, wyprodukowany przez: Zakład Produkcji Cukierniczej „WISŁA”, ul. Por. Krzycha 1, 86-300 Grudziądz, oznakowany informacją: „Surowce: cukier, syrop, mąka pszenna, tłuszcz cukierniczy, margaryna, mleko w proszku, kakao, spirytus, sól, olej roślinny, środek spulchniający E500, skrobia ziemniaczana, aromat identyczny z naturalnym” – zwany dalej „waflem nadziewanym”. Produkt ten zakwestionowano z uwagi na:

- brak wyróżnienia składników alergennych wymienionych w składzie produktu (mąki pszennej i mleka w proszku), co naruszało wymagania określone w art. 21 ust. 1 lit. b w związku z zał. II rozporządzenia 1169/2011,
- brak podania ilościowej zawartości składnika (nadzienia kakaowego), którego użycie zostało podkreślone w nazwie oraz w szacie graficznej, co zdaniem Świętokrzyskiego WIIH, naruszało przepisy art. 22 ust. 1 lit. a, b w związku z treścią zał. VIII rozporządzenia 1169/2011,
- brak wskazania źródła roślinnego dla oleju roślinnego wymienionego w wykazie składników, co naruszało postanowienia zał. VII cz. A pkt 9 rozporządzenia 1169/2011,
- użycie niewłaściwego sformułowania poprzedzającego wykaz składników (tj. „surowce” zamiast „składniki”), co było niezgodne z przepisami zawartymi w art. 18 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011.

Powyższe ustalenia udokumentowano w Protokole kontroli z dnia 19 stycznia 2016 r. (nr akt kontroli ŻG.8361.3.2016) oraz załączonych do niego fotografiach etykiet i opakowań zakwestionowanych produktów. Przedstawiciel kontrolowanego przedsiębiorcy podpisał ww. protokół nie zgłaszając uwag.

Świętokrzyski WIIH poinformował o ustaleniach kontroli kontrolowanego przedsiębiorcę „DINO Polska” S.A. z siedzibą w Krotoszynie oraz producentów trzech ww. zakwestionowanych wyrobów cukierniczych w trybie art. 33 i 34 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148, z późn. zm.), zwanej dalej „*ustawą o Inspekcji Handlowej*”.

Producenci słomki ptysiowej oraz wafla nadziewanego poinformowali organ kontroli o podjętych działaniach korygujących. Natomiast producent czekolady mlecznej z nadzieniem, tj. ZWC Millano Sp. z o.o., w piśmie z 3 lutego 2016 r. nie zgodził się ze stanowiskiem organu kontroli twierdząc, że czekolada mleczna użyta do wyprodukowania ww. wyrobu nie zawierała w składzie dodatku tłuszczu roślinnego innego niż tłuszcz kakaowy, w związku z czym w oznakowaniu tego produktu nie było wymagane umieszczenie dodatkowego komunikatu „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne”.

Przedsiębiorca „DINO Polska” S.A. z siedzibą w Krotoszynie w piśmie z 10 lutego 2016 r. podtrzymał ww. stanowiska producentów, deklarując jednocześnie, że będzie na bieżąco monitorować przestrzeganie obowiązujących zapisów w zakresie oznakowania, tak aby podobne sytuacje nie miały miejsca.

Pismem z 23 marca 2016 r., Świętokrzyski WIIH zawiadomił przedsiębiorcę „DINO Polska” S.A. z siedzibą w Krotoszynie o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie wymierzenia kary pieniężnej na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r. poz. 678, z późn. zm.) – zwanej dalej „*ustawą o jakości handlowej*”, z tytułu wprowadzenia do obrotu ww. trzech partii wyrobów cukierniczych o łącznej wartości 81,09 zł nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej pod względem oznakowania. Poinformował także o przysługującym stronie prawie do zapoznania się z aktami sprawy oraz

wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów. Strona nie skorzystała z przysługujących jej praw.

W piśmie z 30 marca 2016 r., na żądanie Świętokrzyskiego WIIH, strona przekazała aktualną informację o wysokości jej rocznego obrotu i przychodu.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją nr 59/2016 z dnia 25 maja 2016 r. (nr akt: ŻG.8361.3.2016), Świętokrzyski WIIH wymierzył stronie karę pieniężną w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej w wysokości 500 zł (słownie: pięćset złotych).

Pismem z 13 czerwca 2016 r., strona złożyła odwołanie do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”, wnosząc o uchylenie ww. decyzji w całości i umorzenie postępowania, zaznaczając jednocześnie, że jej odwołanie dotyczy tej części decyzji, której przedmiotem było wymierzenie kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu czekolady mlecznej z nadzieniem.

Zaskarżonej decyzji strona zarzuciła naruszenie przepisów:

- a) art. 40a ust. 1 pkt 4 ustawy o jakości handlowej poprzez błędne przyjęcie, że strona wprowadziła do obrotu czekoladę mleczną z nadzieniem o niewłaściwej jakości handlowej (przy czym, biorąc pod uwagę, że wskazany przez stronę przepis nie stanowił podstawy do wydania zaskarżonej decyzji, Prezes UOKiK uznał, że intencją strony odwołującej się było przywołanie art. 40a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, tj. przepisu, na podstawie którego wymierzono stronie przedmiotową karę pieniężną);
- b) § 11 ust. 5 rozporządzenia w sprawie znakowania poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że odwołująca się wprowadziła do obrotu czekoladę mleczną z nadzieniem bez wymaganej informacji w oznakowaniu o treści „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne” podczas gdy producent, jak i strona odwołująca się, nie mieli obowiązku w tym zakresie.

W uzasadnieniu strona podniosła, iż przepis § 11 ust. 5 ww. rozporządzenia dotyczy wyłącznie składu czekolad, czekolad mlecznych i białych czekolad. Strona powtórzyła deklarację producenta, że do wyrobu czekolady mlecznej w przedmiotowym produkcie nie zastosowano tłuszczu roślinnych innych niż tłuszcz kakaowy, zaś tłuszcz palmowy wymieniony w wykazie składników czekolady mlecznej z nadzieniem był składnikiem nadzienia. W związku z tym, zdaniem strony, znakowanie przedmiotowego produktu dodatkowym opisem „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne” nie było wymagane. Wprowadzenie takiego opisu na opakowaniu mogło wręcz wprowadzić konsumenta w błąd, sugerując inny skład czekolady mlecznej niż w rzeczywistości.

Następnie, z treści § 11 ust. 1 ww. rozporządzenia, w powiązaniu z art. 3 ust. 2 dyrektywy 2000/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 czerwca 2000 r. odnoszącej się do wyrobów kakaowych i czekoladowych przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. U. UE L 197 z 3.08.2000, s. 19, z późn. zm.) strona wywiodła, że skład wskazany na opakowaniu produktu mógł być podany łącznie dla czekolady mlecznej i jej nadzienia w jednym wykazie składników.

Strona postawiła również zarzut, że organ pierwszej instancji nie dokonał żadnych badań w zakresie potwierdzenia twierdzeń.

Pismem z 6 lipca 2016 r., Prezes UOKiK poinformował przedsiębiorcę „DINO Polska” S.A. z siedzibą w Krotoszynie, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kpa, prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z tych uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. UE L 31 z 1.2.2002, s. 1, z późn. zm.) – zwanego dalej „rozporządzeniem 178/2002”, podmioty działające na rynku spożywczym i pasz zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność tej żywności lub pasz z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów.

W świetle art. 8 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011, podmiotem działającym na rynku spożywczym odpowiedzialnym za informację na temat żywności jest podmiot, pod którego nazwą lub firmą jest wprowadzany na rynek dany środek spożywczy lub – jeżeli ten podmiot nie prowadzi działalności w Unii Europejskiej – importer danego środka na rynek Unii Europejskiej. Jak wynika z tego artykułu, podmiot działający na rynku spożywczym odpowiedzialny za informację na temat żywności zapewnia obecność i rzetelność informacji na temat żywności zgodnie z mającym zastosowanie prawem dotyczącym informacji na temat żywności oraz z wymogami odpowiednich przepisów krajowych (ust. 2), a bez uszczerbku dla tego przepisu, podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają przestrzeganie w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą wymogów prawa dotyczącego informacji na temat żywności i odpowiednich przepisów krajowych mających znaczenie dla ich działalności i upewniają się, że wymogi te są spełnione (ust. 5).

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Pojęcie jakości handlowej zostało zdefiniowane w art. 3 pkt 5 tej ustawy, jako cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

W myśl art. 3 ust. 1 ww. rozporządzenia 1169/2011, podawanie informacji na temat żywności służy wysokiemu poziomowi ochrony zdrowia i interesów konsumentów przez zapewnienie konsumentom finalnym podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności, ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań zdrowotnych, ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i etycznych.

Zgodnie z art. 7 rozporządzenia 1169/2011, informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać konsumenta finalnego w błąd, w szczególności: co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, składu, ilości, trwałości, kraju lub miejsca pochodzenia, metod wytwarzania lub produkcji (ust. 1 lit. a), a także informacje te muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta (ust. 2). Jak wynika z art. 2 ust. 2 lit. a tego rozporządzenia, informacje na temat żywności to informacje dotyczące danego środka spożywczego udostępniane konsumentowi finalnemu za pośrednictwem etykiety, innych materiałów towarzyszących lub innych środków, w tym nowoczesnych narzędzi technologicznych lub przekazu ustnego.

Zgodnie z § 11 ust. 5 rozporządzenia w sprawie znakowania, w oznakowaniu wyrobów czekoladowych określonych w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej wyrobów kakaowych i czekoladowych, w których został użyty jako składnik czekolady tłuszcz roślinny inny niż tłuszcz kakaowy, podaje się dodatkowo informację o tym, że wyrób „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne” (podkreślenie Prezesa UOKiK).

Jak stanowi przepis § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie znakowania, w oznakowaniu wprowadzanych do obrotu w formie mieszanki wyrobów czekoladowych (podkreślenie Prezesa UOKiK), takich jak czekolada, czekolada mleczna, czekolada mleczna familijna, czekolada biała, czekolada nadziewana, czekoladki, nazwy poszczególnych wyrobów wchodzących w skład mieszanki mogą zostać zastąpione określeniami takimi, jak „czekolady mieszane”, „czekolady nadziewane mieszane”, „mieszanka czekoladowa”, lub określeniami o podobnym znaczeniu, a składniki podane dla wszystkich wyrobów tej mieszanki w jednym wykazie składników.

W myśl przepisów art. 21 lit. b w związku z art. 9 ust. 1 lit. c rozporządzenia 1169/2011, nazwy substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, wymienionych w załączniku II ww. rozporządzenia (w tym: jaja, pszenica i produkty pochodne, mleko i produkty pochodne), są podkreślone za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników, np. za pomocą czcionki, stylu lub koloru tła.

Na podstawie art. 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1169/2011, oznaczenie ilości składnika lub kategorii składników użytych do wytwarzania lub przygotowania danego środka spożywczego jest obowiązkowe, gdy dany składnik lub dana kategoria składników:

- a) występują w nazwie środka spożywczego lub są zwykle kojarzone z tą nazwą przez konsumenta;
- b) są podkreślone w etykietowaniu słownie, obrazowo lub graficznie; lub
- c) są istotne w celu scharakteryzowania danego środka spożywczego i odróżnienia go od produktów, z którymi mógłby być mylony ze względu na jego nazwę lub wygląd.

Oznaczenie ilościowe nie jest wymagane m.in. w przypadku składnika lub kategorii składników, które występując w nazwie środków spożywczych, nie wpływają na wybór dokonywany przez konsumenta w kraju, w którym są wprowadzone na rynek, ponieważ zmiana ilości nie ma zasadniczego wpływu na charakterystykę środków spożywczych lub nie odróżnia tego środka spożywczego od podobnych środków spożywczych (por. zał. VIII do rozporządzenia 1169/2011 ust. 1 lit. a pkt iv).

Nazwa środka spożywczego, w myśl art. 17 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011, jest to nazwa przewidziana w przepisach, w przypadku braku takiej nazwy – nazwa zwyczajowa (zdefiniowana w art. 2 ust. 1 lit. o, a jeśli nazwa zwyczajowa nie istnieje lub nie jest stosowana, przedstawia się nazwę opisową tego środka spożywczego (zdefiniowaną w art. 2 ust. 1 lit. p). Z przepisów tych wynika, że nazwa zwyczajowa to nazwa, która jest akceptowana jako nazwa środka spożywczego przez konsumentów w państwie członkowskim, w którym żywność ta jest sprzedawana, bez potrzeby jej dalszego wyjaśniania, zaś nazwa opisowa to nazwa zawierająca opis środka spożywczego, a w razie potrzeby również jego zastosowania, który jest wystarczająco jasny, aby umożliwić konsumentom poznanie rzeczywistego charakteru tego środka spożywczego i odróżnienie go od innych produktów, z którymi może zostać pomyłony.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011, wykaz składników rozpoczyna się lub jest poprzedzony właściwym nagłówkiem, który składa się z wyrazu „składniki” lub zawiera ten wyraz. Obejmuje on wszystkie składniki środka spożywczego, w malejącej kolejności ich masy w momencie użycia składników przy wytwarzaniu tego środka spożywczego. Jak stanowi art. 18 ust. 2 ww. rozporządzenia, składniki oznaczane są ich szczegółowymi nazwami, o ile mają one zastosowanie, zgodnie z zasadami określonymi w tym rozporządzeniu w art. 17 (cytowanym w niniejszej decyzji w poprzednim akapicie) i w załączniku VI.

Przepisy techniczne dotyczące stosowania przepisów art. 18 ust. 1 i 2 rozporządzenia 1169/2011 określono w załączniku VII (tamże), w którego części A zawarte zostały przepisy szczegółowe dotyczące oznaczania składników w malejącej kolejności wagowej. Zgodnie z punktem 8 w części A, rafinowane oleje pochodzenia roślinnego mogą być grupowane w wykazie składników pod nazwą „oleje roślinne” z następującym niezwłocznie po tej nazwie wykazem oznaczeń określonych źródeł roślinnych; może po nim następować fraza „w zmiennych proporcjach” (...).

Każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, zgodnie z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł.

Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej, na mocy art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, uwzględnia: stopień szkodliwości czynu, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów

rolno-spożywczych i wielkość jego obrotów oraz przychodu, a także wartość kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych.

W niniejszej sprawie, w toku kontroli jakości handlowej przeprowadzonej przez Świętokrzyskiego WIIH w sklepie należącym do strony stwierdzono, że wprowadzone do obrotu trzy partie wyrobów cukierniczych nie spełniały pod względem oznakowania wymagań jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej, to jest:

- 1) czekolada mleczna z nadzieniem nie spełniała wymagań określonych w § 11 ust. 5 rozporządzenia w sprawie znakowania z uwagi na brak informacji o tym, że wyrób „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne”;
- 2) słomka ptysiowa nie spełniała wymagań przepisów art. 21 ust. 1 lit. b w związku z zał. II rozporządzenia 1169/2011 z uwagi na brak wyraźnego wyróżnienia składnika alergennego (jaj) wymienionego w składzie produktu;
- 3) wafel nadziewany nie spełniał wymagań określonych w:
 - art. 21 ust. 1 lit. b w związku z zał. II rozporządzenia 1169/2011 z uwagi na brak wyróżnienia składników alergennych wymienionych w składzie produktu (mąki pszennej i mleka w proszku),
 - art. 22 ust. 1 lit. a, b w związku z zał. VIII rozporządzenia 1169/2011 z uwagi na brak podania ilościowej zawartości składnika (nadzienia kakaowego), którego użycie zostało podkreślone w nazwie („Wafel nadziewany o smaku kakaowym”) oraz w szacie graficznej (wizerunek rurki waflowej z widocznym nadzieniem),
 - zał. VII cz. A pkt 9 rozporządzenia 1169/2011 z uwagi na brak wskazania źródła roślinnego dla oleju roślinnego wymienionego w wykazie składników,
 - art. 18 ust. 1 rozporządzenia nr 1169/2011 z uwagi na użycie niewłaściwego sformułowania poprzedzającego wykaz składników (tj. „surowce” zamiast „składniki”).

Powyższe, zdaniem organu pierwszej instancji, nosiło znamiona czynu określonego w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej oraz skutkowało wymierzeniem stronie w drodze decyzji kary pieniężnej w minimalnej wysokości 500 zł.

Strona odwołała się od tej decyzji jedynie w części dotyczącej czekolady mlecznej z nadzieniem, nie zgadzając się ze stanowiskiem organu pierwszej instancji, iż zgodnie z § 11 ust. 5 rozporządzenia w sprawie znakowania, produkt ten podlegał obowiązkowi oznakowania informacją o treści: „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne”. Strona powtórzyła stanowisko przedstawione w postępowaniu w pierwszej instancji, że tłuszcze roślinne inne niż tłuszcz kakaowy były składnikiem jedynie nadzienia, a nie samej czekolady mlecznej.

Prezes UOKiK przychylił się poglądu strony, że wskazanie w wykazie składników na opakowaniu czekolady mlecznej z nadzieniem „tłuszczu roślinnego częściowo utwardzonego w zmiennych proporcjach (palmowego, shea, rzepakowego, sojowego, słonecznikowego, kokosowego)”, nie pociągało za sobą automatycznie obowiązku oznakowania produktu

informacją „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne”. Zgodnie z § 11 ust. 5 rozporządzenia w sprawie znakowania, ww. dodatkowy komunikat wymagany jest w oznakowaniu wyrobów czekoladowych, w których tłuszcz roślinny inny niż tłuszcz kakaowy został użyty jako składnik czekolady. Zdaniem Prezesa UOKiK, organ pierwszej instancji nie udowodnił, że sytuacja opisana w ww. przepisie miała miejsce w przypadku przedmiotowej czekolady mlecznej z nadzieniem. Zgromadzony materiał dowodowy w postaci fotografii opakowania czekolady mlecznej z nadzieniem oraz wyjaśnień producenta nie daje podstaw do przyjęcia, że czekolada mleczna w ww. produkcji zawierała w swoim składzie inne tłuszcze roślinne poza tłuszczem kakaowym. Organ odwoławczy stwierdził więc, że zarzut postawiony stronie w ww. zakresie był bezpodstawny.

Czekolada mleczna z nadzieniem powinna być zatem wyłączona z zakresu kary pieniężnej wymierzonej stronie zaskarżoną decyzją na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej.

Niemniej, Prezes UOKiK wskazuje, że strona niezasadnie przywołała w odwołaniu regulacje § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie znakowania, które nie miały zastosowania w niniejszej sprawie. Przywołany przepis określa sposób oznakowania takich wyrobów czekoladowych, które są wprowadzane do obrotu w formie mieszanki. Tymczasem przedmiotowa czekolada mleczna z nadzieniem była wprowadzona do obrotu jako osobny produkt, a nie w mieszance z innymi wyrobami czekoladowymi.

W odwołaniu strona nie podważyła zasadności zakwestionowania dwóch pozostałych partii wyrobów cukierniczych, to jest słomki ptysiowej oraz wafła nadziewanego. Prezes UOKiK podtrzymał stanowisko organu pierwszej instancji, iż ww. produkty nie spełniały wymagań przepisów o jakości handlowej, z następującymi jednak zastrzeżeniami dotyczącymi wafła nadziewanego.

Zdaniem Prezesa UOKiK, oznakowanie wafła nadziewanego należało uznać za nieodpowiadające jakości handlowej przede wszystkim z tego względu, że wprowadzało konsumentów w błąd z uwagi na uwidocznienie na froncie opakowania nazwy fantazyjnej „Wojtek kakaowy”, a na odwrocie opakowania nazwy opisowej produktu „Wafel nadziewany o smaku kakaowym”. Porównując informacje o produkcie zamieszczone na przedniej i tylnej stronie opakowania, należy wskazać, że były one ze sobą sprzeczne, gdyż z eksponowanej części opakowania wynikało, że jest to wafelek wytworzony na bazie lub ze znacznym udziałem kakao, a z tylnej, że jest to wafel z niewielkim udziałem kakao. Jednocześnie w oznakowaniu, w tym w wykazie składników, nie podano informacji o ilościowej zawartości kakao. Całokształt informacji przekazywanych konsumentom przy pomocy oznakowania nie pozwalał zatem na zorientowanie się, jaki jest rodzaj (charakter) produktu i nie pozwalał na dokonanie świadomego wyboru. Powyższe, jak stwierdził Prezes UOKiK, stanowiło naruszenie przepisów art. 7 ust. 1 lit. a i ust. 2 rozporządzenia 1169/2011 (tj. zakazu wprowadzenia konsumentów w błąd co do właściwości środka spożywczego, a w szczególności co do jego charakteru) i było sprzeczne z celem podawania informacji na temat żywności, które w myśl art. 3 ust. 1 ww. rozporządzenia powinno służyć wysokiemu poziomowi ochrony zdrowia i interesów konsumentów przez zapewnienie konsumentom

finalnym podstaw do dokonywania świadomych wyborów oraz bezpiecznego stosowania żywności.

Prezes UOKiK, odmiennie niż organ pierwszej instancji stwierdził, że w oznakowaniu wafla nadziewanego nie było konieczne zastosowanie art. 22 ust. 1 lit. a, b w związku z zał. VIII rozporządzenia 1169/2011 i podanie ilościowej zawartości nadzienia w produkcie. Prezes UOKiK nie podzielił zdania organu pierwszej instancji, iż składnik ten (nadzienie) został podkreślony w nazwie „Wafel nadziewany o smaku kakaowym” – zdaniem organu odwoławczego była to nazwa opisowa, wymagana cytowanymi powyżej przepisami art. 17 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011, do której zastosowanie miało zwolnienie z oznaczenia ilościowego składnika występującego w nazwie, określone w załączniku VIII, ust. 1 lit a pkt iv rozporządzenia 1169/2011 (tj. oznaczenie ilościowe nie jest wymagane w przypadku składnika lub kategorii składników, które występując w nazwie środków spożywczych, nie wpływają na wybór dokonywany przez konsumenta w kraju, w którym są wprowadzone na rynek, ponieważ zmiana ilości nie ma zasadniczego wpływu na charakterystykę środków spożywczych lub nie odróżnia tego środka spożywczego od podobnych środków spożywczych).

Prezes UOKiK nie w pełni przychylił się do stanowiska organu pierwszej instancji, że zawartość nadzienia została podkreślona w szacie graficznej. Wizerunek przedstawiający rurkę waflową z widocznym nadzieniem w kolorze brązowym znajdował się w tym samym polu widzenia co nazwa fantazyjna „Wojtek kakaowy” i sugerował, według Prezesa UOKiK, duży udział kakao w nadzieniu. W związku z tym, na mocy przepisów art. 22 ust. 1 lit. a, b rozporządzenia 1169/2011, w oznakowaniu przedmiotowego wafla należało podać ilościowy udział kakao w produkcie, co – jak wynika z fotografii znajdujących się w aktach sprawy – nie zostało spełnione.

Należy jednak podkreślić, że w pierwszej kolejności istotna była kwestia, czy w ogóle nazwa „Wojtek kakaowy” i podkreślanie zawartości kakao w szacie graficznej było uprawnione, bo jak zauważono powyżej, zamieszczona na odwrocie opakowania tzw. nazwa prawna środka spożywczego brzmiała „Wafel nadziewany o smaku kakaowym” i można przypuszczać, że udział kakao w produkcie był niewielki i nie pozwalał na zastosowanie nazwy „Wojtek kakaowy”.

Oznakowanie wafla nadziewanego zostało zakwestionowane przez Świętokrzyskiego WIIH także z uwagi na brak wskazania źródła roślinnego dla wymienionego w wykazie składników „oleju roślinnego”. Prezes UOKiK wskazuje, że jego zdaniem, podstawą prawną dla tego zarzutu powinien być przede wszystkim przepis art. 18 ust. 2 rozporządzenia 1169/2011, który jednoznacznie nakazuje, aby składniki w wykazie składników oznaczane były ich szczegółowymi nazwami, o ile mają one zastosowanie, zgodnie z zasadami określonymi w art. 17 (który reguluje nazewnictwo środków spożywczych) i w załączniku VI (który określa dodatkowe informacje, towarzyszące obowiązkowo nazwie środka spożywczego). Przywołane przez Świętokrzyskiego WIIH jako podstawa do kwestionowania, wymagania załącznika VII cz. A pkt 9 rozporządzenia 1169/2011 dotyczą sposobu realizacji tego wymogu – tj. możliwości grupowania w wykazie składników rafinowanych olejów pochodzenia roślinnego.

Prezes UOKiK zauważył, że taka sama nieprawidłowość jak w przypadku „oleju roślinnego” wystąpiła w przypadku dwóch innych składników wafla z nadzieniem, mianowicie „syropu” oraz „tłuszczu cukierniczego”, których nazwy były zbyt ogólne i nie spełniały wymagań przepisów art. 18 ust. 2 w związku z art. 17 rozporządzenia 1169/2011.

Podsumowując powyższe rozważania, Prezes UOKiK, rozpoznając sprawę na skutek wniesionego przez stronę odwołania uznał, iż zasadne jest, na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 Kpa, uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie, co do istoty sprawy, poprzez wymierzenie stronie, w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, kary pieniężnej w wysokości 500 zł z tytułu wprowadzenia do obrotu dwóch ww. partii artykułów rolno-spożywczych (tj. słomki ptysiowej i wafla nadziewanego) o łącznej wartości 48,87 zł, nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej.

Należy zaznaczyć, że przepis art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej jest wyrazem odpowiedzialności administracyjnej, która ma charakter obiektywny, a przesłanką jej przyjęcia jest tylko fakt wprowadzenia do obrotu produktów nieodpowiadających jakości handlowej (por. wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2011 r. sygn. akt VI SA/Wa 18/11, z dnia 17 maja 2011 r. sygn. akt VI SA/Wa 271/11 i z dnia 17 października 2011 r. sygn. akt VI SA/Wa 1371/11).

Nie ulega wątpliwości, że strona jako profesjonalista na rynku była zobowiązana do znajomości i stosowania przepisów związanych z wykonywaną przez nią działalnością, zaś zapewnienie prawidłowego oznakowania przedmiotowych wyrobów cukierniczych nie wykraczało poza jej możliwości, gdyż było możliwe do zweryfikowania przez nią podczas zwykłych czynności sprawdzających przy odbiorze towaru od dostawcy, a więc było możliwe do uniknięcia, przy dochowaniu należytej staranności.

Prezes UOKiK, wykonując dyspozycję art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej, na podstawie zebranego w aktach sprawy materiału dowodowego, zważył, co następuje:

- oceniając stopień szkodliwości czynu, polegającego na wprowadzeniu do obrotu przez stronę nieodpowiadających jakości handlowej słomki ptysiowej oraz wafla nadziewanego, należy wziąć pod uwagę, że oznakowanie tych produktów naruszało prawo konsumentów do łatwo zauważalnej (wyróżnionej) informacji o zawartości składników alergennych (jaj – w przypadku słomki ptysiowej, mąki pszennej i mleka w proszku – w przypadku wafla nadziewanego) i mogło przyczynić się do wyboru produktu niezgodnego z potrzebami zdrowotnymi. Ponadto, w przypadku wafla nadziewanego stwierdzono inne uchybienia w oznakowaniu o różnym stopniu szkodliwości, z punktu widzenia ochrony interesów konsumentów. Bez wątpienia, największy stopień szkodliwości należało przypisać tym niezgodnościom, które utrudniały czy wręcz uniemożliwiały konsumentom zorientowanie się co do charakteru produktu, tj. czy jest to wafel kakaowy, jak sugerowała nazwa fantazyjna „Wojtek kakaowy” i szata graficzna przedstawiająca wafel z ciemnym nadzieniem (sugerującym duży dodatek kakao), czy jedynie wafel nadziewany o smaku kakaowym, jak wskazywała tzw. nazwa prawna środka spożywczego.

- oceniając zakres naruszenia, należy wziąć pod uwagę, że stwierdzone nieprawidłowości wskazywały na naruszenie przepisów art. 7 ust. 1 lit. a i ust. 2, art. 18 ust. 1 i 2, art. 21 lit. b, art. 22 ust. 1 rozporządzenia 1169/2011, czyli wymagań w zakresie rzetelnej i pełnej informacji dla konsumentów o oferowanych im produktach;
- oceniając dotychczasową działalność tego podmiotu, należy wziąć pod uwagę, że organ pierwszej instancji w okresie ostatnich 24 miesięcy nie wymierzył stronie kary pieniężnej na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 i/lub 4 ustawy o jakości handlowej;
- oceniając wielkość obrotów i przychodu tego podmiotu, należy wziąć pod uwagę, że strona przekazała żądane informacje w piśmie z 30 marca 2016 r., z których wynika, iż wielkość jej obrotu (przychodu) za rok 2014 przekroczyła [...] zł;
- oceniając wartość kontrolowanych środków spożywczych, należy wziąć pod uwagę, że strona nie zapewniła wymaganych prawem żywnościowym informacji o dwóch ww. partiach wyrobów cukierniczych, stanowiących łącznie 33 sztuk, a ich wartość w dniu kontroli stanowiła kwotę 48,87 zł.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane powyżej przesłanki, jakimi należało kierować się przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej, określonej w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, stanowiły podstawę do wymierzenia stronie kary pieniężnej w wysokości 500 zł, która jest najniższą i zarazem najwyższą z możliwych przewidzianych ustawowo.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 rozporządzenia 178/2002, kary za naruszenie prawa żywnościowego powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Zdaniem Prezesa UOKiK, wymierzona stronie kara będzie właściwa do osiągnięcia zakładanego celu, jakim jest zapewnienie, aby w sprzedaży były dostępne wyłącznie produkty odpowiadające jakości handlowej w zakresie oznakowania. Ponadto, spełni ona swoją funkcję prewencyjną, skłaniając stronę do przestrzegania przepisów o jakości handlowej, zwłaszcza z uwagi na wykazane powyżej niedopełnienie należytej staranności w zakresie zapewnienia rzetelnej informacji na temat przedmiotowej partii wafla nadziewanego.

Stosownie do art. 40a ust. 6 i 7 ustawy o jakości handlowej, karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, należy wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Kielcach w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o wymierzeniu kary pieniężnej stanie się ostateczna

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jak wynika z art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 Kpa organ odwoławczy wydaje decyzję, w której uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję – umarza postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga wnoszona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Do należności pieniężnych nie uiszczonych w terminie stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.).

z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Inspekcji Handlowej

Dariusz Łomowski